

Det talade ordet gäller.

Tal av Jan Björklund på Landsmötet den 20 november 2015

En pappa som tar med sin dotter på fotboll. Ett nygift par på en restaurang. Arbetskamrater som tar en öl i baren efter jobbet. Några kompisar som går på konsert för att lyssna på favoritbandet. Unga människor, med livet framför sig, en helt vanlig fredagskväll.

På några sekunder förändras allt. Liv förvandlas till död. Oskyldiga blir brutalt mördade.

De fick symbolisera det som terroristerna helst av allt vill radera från jordens yta; den västerländska samhällsmodellen och dess liberala värderingar. Friheten.

Först blir vi bestörta. Sen sorgsna. Många av oss grät framför Tv:n i lördags. Jag gjorde det.

Allvaret skärps in när terrorhoten också ökar mot vårt eget land. Människors oro är förståelig. Samtidigt får vi inte förlamas.

Terrorattackerna syftar till att omvärlden ska lämna Syrien och Irak ifred, så att IS kan ta över och uppnå sitt mål om ett islamistiskt kalifat. Det skulle bli världens värsta förtryckarstat och basområde för terrorkrigföring mot omvärlden. Detta måste till varje pris förhindras. Deras mål är att krossa vårt samhälle och våra värderingar. Vi vet att terrorister kan släcka liv, men tron på liberalismen kan de inte ta ifrån oss.

Liberaler tror på argumentens styrka, på kompromisser och dialoger. Vi tror på tolerans. En del misstar sig därför och tror att liberaler skulle vara slappa i den egna övertygelsen och att toleransen är gränslös. Då har de inte förstått.

Låt mig därför vara mycket tydlig;

När det gäller försvaret av den liberala samhällsmodellen är vi kompromisslösa. Friheten ska försvaras. Mot terrorister kan vi aldrig ge vika. IS måste besegras.

Flera hundra unga svenskar har rest till Syrien för att delta i kriget på IS sida. Som alla förstår så kan dessa människor vara farliga när de kommer hem. Avtrubbade om våldsanvändning och med extremistiska värderingar. Sverige måste möta detta, både genom förebyggande åtgärder för att minska rekryteringen, och genom rättsliga konsekvenser. Att delta i krig för en terroristorganisation ska betraktas som ett mycket grovt brott.

Det förebyggande arbetet är dock det viktigaste på sikt. Många kommuner arbetar ofattbart valhant. Göteborg har inte ens en handlingsplan. Inte heller Malmö anser sig behöva en. I Stockholms kommun har de rödgröna mest ägnat sig åt att tycka synd om terrorister när de återvänder, och vill nu lova att de ska få förtur i bostadskön.

Tänk efter. Flyktingarna som riskerar livet för att ta sig till Europa, för att undkomma ifrån IS terror, de kan nu i bästa fall hamna i tältläger på Revingehed i Skåne. Terroristerna själva ska ges förtur i bostadskön.

Vårt besked är glasklart;

Terrorister ska inte placeras i bostadskön. De ska placeras i fängelse.

Nu vill jag vända mig till den svenska polisen och den svenska säkerhetspolisen. Tack för att ni i denna svåra tid varje dag skyddar vår frihet!

Terroristerna vill skrämmas; de ställer grupper mot varandra, folk mot varandra, nationer mot varandra. Men liberaler måste hålla huvudet kallt, för det finns inget farligare hot mot samhällskroppen, än rädsla.

Det här är ingen konflikt mellan muslimer och kristna. Det är ingen konflikt mellan den muslimska världen och den västerländska. Den absoluta huvuddelen av världens muslimer tar bestämt avstånd från IS.

Populister använder nu terrordåd som förevändning att vända sig mot islam och mot alla muslimer.

De skulle aldrig berätta om alla muslimer som faller offer för terrordåd i världen.

**Vi måste klara av att stå upp för människovärdet.
Muslimer är inget hot. Muslimerna är själva offer för terrorismen. Det är jihadisterna som är hotet.**

Det finns ingen fråga där klyftan är större, mellan idealet om hur EU borde fungera, och hur det faktiskt fungerar i verkligheten, än migrationspolitiken. Vår vision som liberaler är fri rörlighet, utan hänsyn till nationsgränser. Där alla länder för en human flyktingpolitik mot människor som flyr i desperation. Där det finns lagliga flyktvägar, så att ingen behöver förlita sig på hänsynslösa flyktingsmugglare.

I den andan har svensk flyktingpolitik utformats. Vi har haft och har Europas mest humana flyktingpolitik. Vi har tagit ett stort och viktigt ansvar. Och jag vet att många av er gör det varje dag.

För några månader sedan var prognosen att Sverige i år skulle ta emot drygt 70 000 asylsökande. Nu pekar prognoserna istället på 160 000 i år. Men inströmningen är just nu mycket högre än så, över 10 000 i veckan. Vårt mottagningssystem är hårt ansatt. Det är en extraordinär situation som kräver extraordinära insatser. Och det är svåra avvägningar att göra.

Sex partier har nu slutit en migrationsöverenskommelse. Innebörden är åtgärder såväl för att stärka integrationen som för att påverka migrationsströmmen. Andra länder måste ta ett större ansvar. Att vi får breda politiska överenskommelser i krissituationer är viktigt. När många människor är sökande eller vilsna så är det en styrka om nationens ledarskap uppvisar enighet och ansvarstagande.

För oss liberaler står det klart: Sverige ska klara den akuta krisen på kort sikt. Vi behöver fatta svåra beslut. Men vi kompromissar inte om mänskliga rättigheter. Asylrätten ska värnas!

”Liberalismen har segrat”. Det var ett populärt talesätt efter Berlinmurens fall. Ibland sade man att liberala partier inte behövs nu när alla är liberaler.

Men när man tittar sig om idag, både i världen och i Europa, så är sanningen att liberalismen är trängd.

I Mellanöstern har den hoppfulla arabiska våren ersatts av krig och extremism. I Ryssland har Jeltsins västorienterade och liberalt inspirerade politik ersatts av Putins nationalistiska och auktoritära och homofoba styre. Kommunistdiktaturen Kina utmanar liberala USA om den ekonomiska världsdominansen.

I Europa ser det också dystert ut. Vänsterpopulistiska partier utan ekonomiskt ansvar vinner valen i Sydeuropa. Högerpopulistiska partier går starkt framåt i Nordeuropa. Starkt auktoritära partier återtar förlorad mark i Östeuropa. Det diskuteras både brexit och grexit.

I Sverige upplever vi en ny polarisering. Ett högerextremt parti har gått starkt framåt. Vänsterpartiets inflytande över svensk politik har aldrig varit starkare än nu.

Alla dessa krafter som är på frammarsch; islamistiska extremister, ryska nationalister, kinesiska kommunister, höger och vänsterpopulister – de har en sak gemensamt: motståndet mot liberalismen.

Det beror på att de liberala idéerna är den starkaste motkraften mot extremism som människan har uppfunnit. Liberala partier världen över, liberala politiker och opinionsbildare världen över. Det är dags att kavla upp ärmarna.

Se er omkring, partivänner! För det var precis här det hände. Det var i denna andrakammarsal i Sveriges riksdag som våra föregångare förvandlade liberala visioner till verklighet för människor.

Det var här liberale statsministern Nils Edén genomdrev allmän och lika rösträtt för kvinnor och män. Han stol var där borta.

Det var här Sveriges liberale statsminister Karl Staaf genomdrev folkpensionen i vårt land.

Det var här Cecilia Nettelbrandt (28) avskaffade sambeskattningen.

Det var här statsminister CG Ekman öppnade gymnasieskolan för flickor.

Det var här Kerstin Hesselgren (6) såg till att kvinnor inte kunde avskedas från sitt arbete på grund av att de var gravida.

Reformer för demokrati, marknadsekonomi, frihandel, jämställdhet. Alla har de passerat denna kammare med liberala signum.

Känn historiens vingslag.
Känn stolthet över våra liberala segrar.
Men framförallt; känn beslutsamhet för framtiden.

För det här förpliktigar.

Vi har ett ansvar, både för Sverige och för liberalismen.

Vi har en uppgift, och jag skulle säga att den är större än den varit i modern tid.

Det är vi som ska göra liberala visioner till verklighet för människor!

Framtiden, den börjar på jobbet. Vårt parti tar sin utgångspunkt i socialliberalismen och den handlar om att minska utanförskapet i vårt samhälle. Arbetslöshet är den största orsaken till utanförskap. Vissa tror att socialliberalism enbart handlar om socialpolitik eller den typ av ärenden som står på socialnämndens dagordning. Det vore att förminska socialliberalismen.

Jobb ger ekonomisk självständighet.
Jobb ger livschanser.
Jobb ger välstånd till samhället.

Jobb ger välfärd till utsatta.

Och utmaningarna när det gäller flyktingarna är inte att ge människor tillfälliga tält. Det är nästa steg; att de ska försörja sig på eget arbete och bo i en egen bostad.

Den som inte har ett jobb tvingas leva på bidrag. Den som lever på bidrag kan varken gå till banken och låna för att köpa en bostad eller teckna ett hyresavtal hos privata fastighetsägare. Den som lever på bidrag är hänvisad till kommunala hyreshusområden. Där samlas många människor som är arbetslösa och lever på bidrag. Utanförskapet växer.

Det är jobb som gör skillnaden.

Men så som den svenska arbetsmarknaden och bostadsmarknaden idag är utformad så är den ett hinder för många nyanlända invandrare och även ungdomar utan erfarenhet.

De rödgröna partierna ser som sin huvuduppgift att värna de som är insiders. LO och hyresgästföreningen basar både över lönebildning och hyressättning, men man måste förstå att de representerar ju bara sina medlemmar, alltså de som redan har jobb och bostad. Utanförskapet är inte deras problem. De som står utanför har ingen röst vid förhandlingsbordet. Det är vår socialliberala uppgift att vara deras röst. De unga som är på väg ut i livet. De nyanlända som är på väg in i samhället.

Många av dem har ingen akademisk examen, men människor behöver jobb även om de inte är akademiker! Och ett samhälle kan inte enbart byggas på högskolekompetens.

Sverige utmärker sig i Europa, vi har lägst andel enkla jobb i hela EU. Det beror bland annat på jämförelsevis höga ingångslöner och ett otillräckligt lärlingssystem.

Samtidigt. Det räcker inte med ett jobb. Människor måste bo. Det är de med minst ekonomiska resurser som är de största förlorarna på dagens bostadsmarknad. De med god ekonomi och goda kontakter kan ofta fixa en lägenhet ändå. Det planekonomiska tänkandet som präglar bostadspolitiken gör att det inte är lönsamt att bygga. En friare hyressättning i nyproduktion skulle få igång bostadsbyggandet, i kombination med andra avregleringar, till exempel en uppluckring av det så kallade strandskyddet.

Men, invänder några, nyanlända och studenter har ju inte råd att köpa de nyproducerade lägenheterna? Det är sant, nybyggen har alltid varit dyrare än äldre hus. Men när de med goda inkomster flyttar in i nybyggen, så frigörs andra lägenheter och det skapas en flyttkedja. När rörligheten på bostadsmarknaden ökar så ökar också möjligheterna till social rörlighet. När fler bostäder byggs kommer priserna att pressas neråt. Idag när de istället drivs upp är det de mest utsatta som inte får råd att köpa en egen bostad.

Dagens svenska folkhem har höga trösklar. Först ska man ta sig in på Mehmet Kaplans bostadsmarknad. Sen ska man in på Ylva Johanssons arbetsmarknad. Det är klart att det blir utanförskap.

**Arbetsmarknaden saknar två saker; det ena är marknad och det andra är arbeten.
Bostadsmarknaden saknar två saker; det ena är marknad och det andra är bostäder.
Det är hög tid för mer liberalism.**

Sverige. Vårt fantastiska land. Varje dag gör miljontals människor insatser för vårt välstånd och vår välfärd. Det jobbas febrilt på företag och fabriker. På sjukhusen räddas människoliv. Frivilliga i det civila samhället kämpar dag och natt för att hjälpa flyktingar som flyr till Sverige. På Migrationsverket och i kommunerna jobbar tjänstemän ihärdigt för att ta emot de som kommer. I hemtjänsten brinner personal för att skapa livskvalitet åt våra äldre. I skolorna jobbar engagerade lärare för att ge kunskap till våra barn.

Det är det här som är Sverige. Ett land byggt på ansvarstagande, jämställdhet och jävlar anamma!

Och vi kan inte tagga ner! Digitaliseringen tar nu världen med storm. Den internationella konkurrensen är stenhård. Klimatutmaningar är stora. Sverige måste bli bättre än någonsin!

På platsen vi befinner oss har det under hela 1900-talet haglat liberala jobbförslag. Omvärlden har förändrats, samhället har utvecklats men de liberala grundprinciperna har varit desamma.

Att utbildning ska löna sig.

Att arbete ska löna sig.

Att flit, ambitioner och ansvar måste löna sig i ett välfärdssamhälle.

Jag hoppas att landsmötet godkänner partistyrelsens förslag till riktlinjer för en ny stor skattereform för Sverige. Vårt land har inte längre världens högsta skattetryck. Det sänktes under alliansregeringens tid. Men vi har världens högsta skatter på arbete. Det är olyckligt. Huvudpunkten i vår skattereform är mycket kraftiga skattesänkningar på jobb.

Men låt mig också vara tydlig. Vi kommer inte under överskådlig tid att kunna sänka skattetrycket mer. Äldreomsorgen, rättsväsendet, försvaret, integrationen är exempel på offentliga åtaganden som kommer att kräva mer resurser. Stora skattesänkningar på arbete kommer därför att få finansieras med skattehöjningar på annat, främst på konsumtion och på miljöförstöring.

Barnmorskor, psykologer, specialistsjuksköterskor, förskolechefer, chefer inom äldreomsorgen, socialchefer, förstelärare.

Den här gruppen har flera saker gemensamt. De flesta är kvinnor. De har en lång akademisk utbildning. Många jobbar inom den offentliga sektorn. De har lägre löner än mansdominerade akademiska yrken i den privata sektorn.

Ändå är det så att alla dessa kvinnor med fem års universitetsutbildning betalar 50 procents marginalskatt, medan männen i LO utan utbildning bara betalar 30 procent?

Om man tittar på löner och skatter så kan man säga att en kvinnlig akademiker enligt socialdemokraterna har två fel. Det ena är att hon är akademiker. Det andra att hon är kvinna.

Det är hög tid att ändra på detta! Vi behöver en skattereform. Utbildning ska löna sig!

De rödgröna lovar jobb, men satsar istället på subventionerade låtsatsjobb. Den stora satsningen lovade Löfven före valet, det skulle bli så kallade ”trainee-jobb”. Han lovade att skapa 32 000.

Häromveckan kom rapporten från Arbetsförmedlingen om hur många trainee-jobb det nu har skapats. Svaret är ett. Ett enda.

Vi har sparat upp vem som fick det. **Hon heter Madelein. Hon är 24 år. Hon har fått Sveriges i särklass dyraste jobb. Stort grattis Madelein!**

Om ett par veckor möts världens länder för klimattoppmöte i Paris. I det förslag till skattereform som nu ligger på landsmötets bord sker en långtgående grön skatteväxling. Utsläpp ska beskattas, miljövänliga fordon och kemikalier likaså. Skatt på arbete växlas mot skatt på miljöförstöring.

Miljöpartiet har länge argumenterat för en grön skatteväxling. Men den miljöpartistiska gröna skatteväxlingen har nu i verkligheten inneburit att kompensera höjd skatt på kärnkraft med att också höja skatten på arbete. De glömde alltså två detaljer i den gröna skatteväxlingen, nämligen det gröna och att växla – allt de kom ihåg var att höja skatterna.

Det är nu dags för en grön skatteväxling – på riktigt!

Marianne. Det är min svärmor, hon har precis flyttat in på ett äldreboende. I ett eget rum. För många äldre är det svårt att lämna sitt hem som man bott i under många långa år och acceptera att man inte längre klarar det själva.

Det är mycket vi slås av när vi besöker Mariannes äldreboende. Den fantastiska personalen. Ord som tillit och självbestämmande får en ny innebörd. Ordet ensamhet likaså. Ibland är det svårt att fylla dagarna när man blir äldre.

Måltiden har fått en annan roll. Den betyder gemenskap och sociala kontakter. Det verkar som att det är mitt på dagen som livet är som bäst för min svärmor.

Vårt parti har en stolt historia. Vi har varit pådrivande för eget rum i långvården och parboendegaranti. Vi har föreslagit en laga-mat-garanti i äldreomsorgen som ska garantera att våra äldre får uppleva mat och matlagning så som de gjorde förr.

”Min assistent är mina händer och fötter, en förlängning av mig själv”. Det sa Marie till mig. Jag träffade henne under ett besök på Humana i Luleå för några veckor sedan.

Vår liberala LSS-reform är den största frihetsreformen som genomförts för personer som lever med funktionsnedsättning. Den flyttar makten över livet till den människa som vet allra bäst.

Med LSS så gick vi från omhändertagande till självbestämmande. Men det var bara första steget. Barriärerna i vardagen är fortfarande många. Tack vare vårt parti är bristande tillgänglighet numera en form av diskriminering. Men det finns fortfarande undantag i lagen som behöver tas bort för att öka kraven på samhället, så att alla kan delta.

Att leva med funktionsnedsättning behöver inte vara ett hinder. Det är samhället som skapar hinder och det är de som vi ska riva.

Marie som jag träffade i Luleå, hon bekräftade en annan sak för mig. Om vikten av att få välja. Om man ser till sig själv och vad man gör under en hel dag så reflekterar man kanske inte över vikten av valfrihet. Man stiger upp på morgonen, tar en dusch, klär på sig, äter frukost, borstar tänderna. Men, tänk om det var någon annan som skulle hjälpa dig med allt detta? Tänk efter. Om du skulle lägga ditt eget vardagsliv i någon annans händer, skulle du då vilja välja de händerna själv? Eller skulle du tänka som vänstern, att det kan lika gärna en person nere på kommunhuset göra.

Jag tycker det är sådant förakt gentemot enskilda människor att begränsa valfriheten.

Kom ihåg Maries ord; ”Min assistent är mina händer och fötter, en förlängning av mig själv”.

Det är en liberal uppgift att värna valfriheten. Att stå på människans sida mot dem som hellre värnar system. Är det någon som ska få välja själv så är det de som behöver valfriheten allra mest.

-Vad tycker du om regeringens utbildningspolitik? Det var vår skolpolitiska talesperson Christer Nylander som fick den frågan av en journalist. Är det bra? Är den dålig?

-Det vet jag inte, sa Christer, för jag visste inte att regeringen hade en.

Och det är precis detta som är den svenska skolans största utmaning; regeringens ovilja till reformer. Det finns ingen strategi. Det finns ingen politik.

S, V och MP hade alltid fyra återkommande kritik mot vår skolpolitik. Det händer för mycket. Det händer för lite. Det går för fort. Det går för långsamt. Jag kan inte anklaga de rödgröna för något av detta. För det går helt enkelt inte alls för regeringen.

Vi vet vad skolan handlar om. Det handlar om att ge varenda unge livschanser och möjligheter. Oavsett vart de kommer ifrån. Oavsett vart de är på väg. Oavsett vad de har med sig i ryggsäcken.

Det är en liberal kärnuppgift att stå upp för bildning. Det är så vi ger våra barn kunskap, klassresa och karriär.

Regeringen har totalt missat poängen med arbetsro i skolan.

Det är eleverna som ska ha arbetsro – inte Gustav Fridolin!

För ett år sedan var vi besvikna över valresultatet. Nu är vi här och är i full färd med att förnya våra liberala svar för framtiden. Och det kommer att ta tid, både själva förnyelsen men också innan den får genomslag här utanför. Vi kommer att behöva ha tålamod.

Liberalismen är en bred ideologi. Liberaler kan komma fram till olika svar på målkonflikter mellan tillväxt och fördelning i skattepolitiken, mellan valfrihet och jämställdhet i familjepolitiken, mellan fri och reglerad invandring och mellan statens och kommunernas ansvar i välfärdspolitiken. Liberalismen ger inte ett exakt svar på varje samhällsproblem. Hade det varit så, hade vi inte behövt något landsmöte. Liberalismen är inte en åsiktskatalog, den är ett förhållningssätt.

Vår förnyelse är på riktigt. Framför oss har vi år av intensivt arbete för att staka ut den liberala vägen till framtiden. Sedan i våras har vi fördjupat vår försvarspolitik. En arbetsgrupp har mejslat fram nya integrationsförslag. Denna helg har vi stora och viktiga beslut framför oss. Det handlar om en ny skattepolitik för jobb, en ny bostadspolitik för fler bostäder, en ny funktionshinderspolitik för ökad frihet, och ett program med nya förslag för mer jämställdhet. Steg för steg, politikområde efter politikområde så ska vi ta fram nya liberala förslag anpassade efter morgondagens utmaningar. I detta arbete ska vi lyfta blicken och vända på alla stenar. Vi ska inte väja för det som är kontroversiellt. Vi ska göra det vi tror på.

Vi ska se till att fler får ett jobb, när andra bara bryr sig om de som redan har ett.

Vi ska se till att fler får en bostad, när andra bara bryr sig om de som redan har en.

Vi ska se till att varje elev får kunskaper, när andra bara bryr sig om att det finns skolor att gå till.

Vi ska se till att riva hinder så att alla kan delta i samhällslivet, när andra bara bryr sig om de som redan deltar.

Vi ska se till att våra barn och barnbarn får växa upp på en planet som är hållbar, när många bara bryr sig om vi som lever nu.

Vi ska se till att äldre får god omsorg, när andra bara bryr sig om vem som äger äldreboendet.

Vi ska stå upp för människovärdet mot de som vill radera det.

Vi ska stå upp för öppenhet och frihet.

Vi ska stå upp för det glömda Sverige.

Vi ska värna människan, när andra värnar systemen.

Vi ska värna individen, när andra värnar kollektivet.

Vi har ingen tid att förlora! Nu sätter vi igång.

Det är dags för liberal kraftsamling!

Tack!